

Ida Heijermans. Ascendant weegschaal of maagd?

Rol MC en N knoop?

<https://hdl.handle.net/21.12133/7B365A3770D34E37ADFDE7107017A839>

Heijermans, Ida Sarah 9-12-1866 1h00 am Rotterdam

Rotterdam (51°55'NB, 4°29'OL)

Klokketijd: 9 december 1866 1h00m00s

GMT : 9 december 1866 0h42m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2402944.52917; Sterretijd: 6h10m04s

zon: 16°45' boo in 3

maa: 6°24' ste in 4

mer: 13°42' boo in 3

ven: 21°04' boo in 3

mar: 29°54' kre in 10

jup: 1°41' wat in 4

sat: 18°42' sch in 2

ura: 7°09' kre in 10

nep: 10°04' ram in 7

plu: 13°36' sti in 8

kno: 29°12' maa in 12

che: 18°15' vis in 6

lil: 8°59' boo in 3

(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 1°46' wee

Midhemel : 2°18' kre

Ida Heijermans (33/6)

<https://socialhistory.org/bwsa/biografie/heijermans>

HEIJERMANS, Ida Sarah (geb. Rotterdam 9-12-1866 – gest. Amsterdam 8-4-1943), onderwijzeres, pedagoge en schrijfster. Dochter van Herman Heijermans (1824-1910), journalist, en Mathilde Moses Spiers (1833-1906). Ida Heijermans bleef ongehuwd.

Ida Heijermans was het vijfde kind uit een gezin van elf. Ze groeide op in een liberaal Joods milieu in Rotterdam, waar haar vader redacteur was bij de Nieuwe Rotterdamsche Courant. Omdat haar moeder van Frans-Engelse afkomst was, kwamen de kinderen Heijermans al vroeg met vreemde talen in aanraking. Ook boeken waren volop in huis aanwezig. Ida was de jongere zus van Marie Heijermans, beeldend kunstenares, en de toneelschrijver Herman Heijermans. Later keek ze met gemengde gevoelens op haar jeugd terug. Saamhorig en gezellig was het grote gezin zeker geweest, maar ze had zich ook vaak een nummertje in de lange rij gevoeld, geplaagd om haar bossige haardos en op zoek naar een eigen plek. Lange tijd voelde Ida zich nergens bijhoren, 'een nietsje' (Uit een groot gezin, schrift I, 40).

Onderwijs en schrijven

Na de lagere school bezocht Ida de hbs voor meisjes. In aansluiting daarop behaalde zij door zelfstudie in één jaar haar onderwijzersakte. In 1884 werd ze op achttienjarige leeftijd tot lerares benoemd aan de zojuist geopende Industrieschool voor Meisjes in Rotterdam. Ze zou er, afgezien van een korte aanstelling op een lagere school aan de Westzeedijk, tot haar pensioen (1927) blijven werken. Heijermans gaf de vakken algemene ontwikkeling, Frans en opvoedkunde. Daarnaast was ze vanaf 1910 verbonden aan de Vakschool voor Meisjes in Den Haag. Als docente was ze vernieuwingsgezind: ze liet zich inspireren door reformpedagogen als Ligthart, Kerschensteiner en Montessori. Op de Industrieschool voerde zij het Daltonsysteem van Helen Parkhurst in.

In 1893 publiceerde Ida Heijermans haar eerste kinderboek: Sprookjes. Het waren esthetische sprookjes, fantasievol geschreven met een heldere stem die de jonge lezers direct meeneemt maar ook beschermt. In de loop der jaren verscheen nog een elftal kinderboeken van haar hand, waarvan Uit tante's jeugd (1916) duidelijk autobiografische elementen bevat. Daarnaast was Heijermans journalistiek actief. Ze schreef over allerlei aspecten van opvoeding en onderwijs voor kranten als Nieuwe Rotterdamse Courant, het Algemeen Handelsblad en tijdschriften als De Gids, De Tijd, Tijd en taak, Ons blaadje, Volksontwikkeling, De proletarische Vrouw, De (Groene) Amsterdammer, Schoonheid en onderwijs en Het Kind. Voor De Gids maakte Heijermans reportages over het onderwijs in Brussel (1896) en over twee Landerziehungsheime in Thüringen (1905). In 1900 nam ze de hoofdredactie van het pedagogische tijdschrift De Vrouw van haar vriendin Nellie van Kol-Porrei over. Hiermee kreeg ze haar eigen spreekbuis, totdat het blad in 1922 werd opgeheven.

'Moeder der toekomst'

Ida Heijermans' pedagogische denkbeelden waren vooral gericht op de opvoeding van arbeidersmeisjes. Voor de eeuwwisseling pleitte ze voor gelijke kansen voor meisjes en jongens in het onderwijs en voor een betere positie van de onderwijzeres. Als redactrice van De Vrouw benadrukte ze de positieve betekenis van de vrouwelijke, moederlijke natuur voor meisjes: de meisjesopvoeding moest onder leiding van onderwijzeressen in het teken van de vorming tot 'moeder der toekomst' komen te staan. Hierbij waren niet alleen huishouden, kinderverzorging en opvoeding binnen het gezin van belang, maar ook brede algemene vorming. In 1911 werd Heijermans medeoprichtster van het Nationaal Museum voor Ouders en Opvoeders, 1919 van de Vereniging Kinderopvoeding en Onderwijs en in 1920 van de School ter Opleiding van

Leraressen in Kinderverzorging en Opvoeding. Ook was ze jarenlang lid van de Rijkscommissie voor de examens bij het Nijverheidsonderwijs.

Heijermans was een gedreven schrijfster en moraalpedagoge. Ze trouwde niet, maar bleef bij haar ouders wonen. Na de dood van haar vader in 1910 – haar moeder was in 1906 gestorven – vormde ze samen met haar zus Len in Rotterdam een huishouden. Uit het meisje dat zich een 'nietsje' had gevoeld was ze een zelfbewuste schrijfster en spreekster geworden: ze voelde zich 'als gelijke onder de gelijken' (Uit een groot gezin, schrift I, 40). In haar werk zijn nauwelijks verwijzingen naar haar Joodse achtergrond te vinden, maar aan het eind van haar leven confronteerde de Duitse bezetting haar op onontkoombare wijze met haar Joods-zijn. Vanaf april 1940 verschenen er geen artikelen meer van haar hand.

In 1942 werd Ida Heijermans opgeroepen naar Amsterdam te komen, maar deportatie naar een vernietigingskamp is haar bespaard gebleven. Ze overleed op 8 april 1943, op 76-jarige leeftijd, in een rusthuis te Amsterdam. De doodsoorzaak is niet bekend – mogelijk heeft zij zich zelf van het leven beroofd.

Betekenis

Tijdens haar leven maakte Ida Heijermans naam als 'paedagoge van het aankomend meisje'. Haar ideeën klonken door in de in 1920 gestarte beroepsopleiding 'Kinderverzorging en Opvoeding'. Na de Tweede Wereldoorlog waren haar opvattingen over de 'moeder der toekomst' leidraad bij de ontwikkeling van het primaire huishoudonderwijs, overigens zonder dat haar naam hieraan verbonden werd. Haar moraalpedagogische ideeën waren thema van verscheidene historisch-pedagogische artikelen en dissertaties. Minder bekend is zij om haar bijdrage aan de jeugdliteratuur. Toch behoorde Heijermans met Nynke van Hichtum en Nellie van Kol tot de belangrijkste vernieuwers van de jeugdliteratuur rond 1900. Haar boeken waren pedagogisch verantwoord, esthetisch en vooral fijn van stijl. De naam van Ida Heijermans leeft voort in de Leidse nieuwbouwwijk Stevenshof, waar een pad naar haar is vernoemd.

leraar pedagoog auteur e1w9 bp6

2010 0 geeft 1w9 op 5w4dag

2,474 0,001 0,002 4,196 6,180 0,170 0,003 0,734 3,324
0,083 0,000 0,000 0,041 0,091 0,000 0,000 0,003 0,003
7,281 2,095 0,109 0,035 0,225 0,620 2,448 0,254 0,289
18,018 0,002 0,000 0,147 1,390 0,106 0,008 0,187 0,960

2012 0 geeft 1 op 4w5 dag

0,137 0,000 0,000 19,819 6,567 0,000 0,000 0,000 11,449
0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000
14,552 2,355 0,007 0,002 0,068 0,013 9,671 0,014 0,003
1,999 0,000 0,000 0,048 0,444 0,000 0,000 0,000 0,033

Klokketijd: 9 december 1866 0h45m00s

GMT : 9 december 1866 0h27m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2402944.51875; Sterretijd: 5h55m02s

kno: 29°12' maa in 1

Huizen (Placidus):

Ascendant : 29°07' maa

Midhemel : 28°51' twe

0h45 Ascendant : 29°07' maa

2010 0 geeft 1w9 op 5w4 dag

2,474 0,001 0,002 4,196 6,180 0,170 0,003 0,734 3,324

0,083 0,000 0,000 0,041 0,091 0,000 0,000 0,003 0,003

3,222 0,673 0,081 0,258 0,557 0,422 0,503 0,671 1,144

7,974 0,001 0,000 1,081 3,445 0,072 0,002 0,493 3,804

2012 0 geeft 9 op 4w5 dag

0,137 0,000 0,000 19,819 6,567 0,000 0,000 0,000 11,449

0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000

1,508 0,346 0,002 0,047 0,093 0,010 0,845 0,350 0,187

0,207 0,000 0,000 0,927 0,614 0,000 0,000 0,000 2,142

Ik denk dat hier de **Weegschaal-ascendant** overtuigender blijft dan de late Maagd-cusp, juist vanwege de combinatie van:

- publieke rol als pedagoge en bemiddelende moraalstem,
- nadruk op opvoeding, cultuur en "vorming",
- de sterke rol van het MC in Kreeft,
- én de plaatsing van de Noordknoop rond de ascendant/12e-1e huis-as.

De biografie ondersteunt eerder een sociaal-culturele "vormster" dan een primair analytische of dienstbare Maagd-identiteit.

- **Waarom Weegschaal beter past**
- **1. De levenshouding**

Ida Heijermans presenteert zich biografisch als:

- opvoedster,
- cultuurpedagoge,
- schrijfster,

- brugfiguur tussen kunst, opvoeding en samenleving.

Dat is zeer Weegschaalachtig:

- harmoniseren,
- beschaven,
- opvoeden via stijl en verhouding,
- aandacht voor menselijke ontwikkeling.

De toon van haar werk is niet:

- technisch,
- administratief,
- wetenschappelijk-systematisch,

maar:

- moreel-esthetisch,
- relationeel,
- pedagogisch-humanistisch.

Dat sluit goed aan bij een ascendant rond 1° Weegschaal.

• **2. MC in Kreeft: de “moeder der toekomst”**

De kernzin uit de biografie is bijna letterlijk een astrologische samenvatting van haar MC:

vorming tot “moeder der toekomst”

Met:

- MC op 2° Kreeft,
- Mars/Uranus in huis 10,
- Maan in Steenbok in huis 4,

ontstaat een krachtige spanning tussen:

- moederlijke idealen (Kreeft),
- maatschappelijke structuur en discipline (Steenbok),
- hervormingsdrang in onderwijs (Uranus in 10),
- en activistische inzet (Mars in 10).

Dat ziet men letterlijk terug:

- vernieuwingspedagogiek,
- Daltononderwijs,
- onderwijs voor arbeidersmeisjes,
- organisatorische betrokkenheid,
- pedagogische publiciteit.

De Kreeft-MC is hier niet sentimenteel maar maatschappelijk verzorgend.

• **3. Mars/Uranus in huis 10**

Dat is opvallend sterk.

Ida bleef:

- ongehuwd,
- zelfstandig werkzaam,
- publiek actief,
- intellectueel onafhankelijk.

Voor een vrouw geboren in 1866 was dat bepaald niet vanzelfsprekend.

Mars conjunct Uranus hoog in de horoscoop geeft vaak:

- onafhankelijke beroepsidentiteit,
- hervormingsdrang,
- afwijking van conventionele vrouwenrollen,
- sterke maatschappelijke positie.

Dat past uitstekend bij haar levensloop.

Bij een Maagd-ascendant verschuift dit accent subtiel meer naar dienstbaarheid en techniek, terwijl haar publieke profiel eerder cultureel-pedagogisch emanciperend was.

- **4. Noordknoop: 12e huis of 1e huis?**

Hier zit juist de interessante nuance.

- **Scenario 1 — 1:00 → Weegschaal ascendant**
- Noordknoop 29° Maagd in huis 12.

Dan krijgt men:

- dienstbaarheid,
- zelfopoffering,
- pedagogische roeping,
- werken achter grotere idealen,
- moeite met persoonlijke identiteit.

Dat sluit opvallend goed aan bij:

“een nietsje”

“nergens bij horen”

én:

- het ongehuwd blijven,
- leven in dienst van opvoeding,
- sterke morele roeping.

De ontwikkeling is dan:

van zelfuitwissing → naar publieke pedagogische betekenis.

Dat vind ik psychologisch zeer coherent.

- **Scenario 2 — 0:45 → Noordknoop in huis 1**

Dan wordt de Noordknoop veel explicieter:

- persoonlijke identiteit ontwikkelen,
- zichzelf neerzetten,
- autonoom worden.

Ook dát klopt deels:

“als gelijke onder de gelijken”

Maar het accent verschuift dan sterker naar persoonlijke manifestatie, terwijl haar leven juist opvallend “in dienst van iets groters” bleef staan.

Daarom vind ik de 12e-huis-knoop subtiel beter passen.

- **5. Uw Enneagram-uitkomsten zijn hier interessant**

U krijgt:

- 2010 → 1w9
- 2012 → 1 of 9

Dat vind ik inhoudelijk plausibel.

Niet als dogma, maar als sfeer:

- **Type 1:**
 - moraalpedagogiek,
 - verbetering,
 - opvoeding,
 - normatief ideaal,
 - hervorming van onderwijs.
- **Vleugel 9:**
 - bescheiden,
 - niet-egocentrisch,
 - dienend,
 - harmoniserend,
 - zacht moreel gezag.

Dat ziet men bijna letterlijk in de biografie.

En juist een Weegschaal-ascendant kan die 1w9-energie sociaal acceptabel en cultureel verfijnd maken.

- **6. Waarom geen duidelijke Maagd-ascendant?**

Een late Maagd-cusp zou ik sterker verwachten bij iemand die:

- primair analytisch,
- methodisch,
- technisch-didactisch,
- administratief,

- wetenschappelijk-classificerend opereert.

Maar Ida lijkt eerder:

- cultureel-opvoedkundig,
- relationeel,
- beschavend,
- moreel-esthetisch.

Meer:

“vorming van menselijke verhoudingen”

dan:

“optimalisatie van systemen”.

- **Mijn voorlopige conclusie**

- **Meest waarschijnlijk:**

- Ascendant Weegschaal rond 1°,
- MC Kreeft rond 2°,
- Noordknoop nog in huis 12.

Dat geeft een opvallend coherent beeld van:

- de pedagogische roeping,
- het gevoel “een nietsje” te zijn,
- de ontwikkeling naar rustige publieke autoriteit,
- de moederlijke cultuurmissie,
- en het ongehuwd maar maatschappelijk betekenisvol leven.

De horoscoop krijgt dan een duidelijke as:

12e huis Maagd-knoop:

dienstbaarheid en zelfverlies

↓

Weegschaal-ascendant:

sociale verfijning en pedagogische bemiddeling

↓

Kreeft-MC:

maatschappelijke moederrol

En dat sluit opmerkelijk goed aan bij de biografie.